

12. โมเดลการตลาดท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และการผจญภัย (Eco Tourism & Adventure) สร้างธุรกิจท่องเที่ยวจากธรรมชาติ

ที่มา : <http://www.marketplus.in.th/content/detail.php?id=781>

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่นานาชาติให้ความสำคัญ เพื่อการมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศและนานาชาติ ตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Environmentally Sustainable Development) โดยให้ความสำคัญแก่การให้การศึกษาหรือการเรียนรู้ หรือมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์มากกว่าการจัดการลดหรือปราศจากผลกระทบและนักท่องเที่ยวพึงพอใจเท่านั้น แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการรักษาสิ่งแวดล้อม และให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้มีการนิยามความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ดังนี้

- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน
- ราฟ บุกเคย์ (Raff Buckley, 1992 อ้างใน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542) นิยามว่า คือการท่องเที่ยวที่ถูกจัดการดูแลอย่างยั่งยืน อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ มีการศึกษาด้านการเรียนรู้วัฒนธรรม และ/หรือ สิ่งแวดล้อมเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ และสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

สาระสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สาระสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ศูนย์วิจัยป่าไม้ (2538) ได้สรุปสาระสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งเสริมควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติ ที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเป็นหลัก และอาจรวมถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ด้วย
2. ควรเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม
3. เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส ได้รับประสบการณ์ และการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยตรง อีกทั้งเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย
4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติ เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. มุ่งเน้นคุณค่าลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว แต่ไม่เน้นที่การเสริมแต่ง พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

จากที่กล่าวมาข้างต้น ได้สะท้อนภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้อย่างชัดเจน ว่าเป็นการท่องเที่ยวและการพัฒนาไปพร้อมๆกัน โดยเฉพาะการพัฒนาจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวให้มีความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม ในส่วนขององค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) นั้นได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าองค์ประกอบของการท่องเที่ยวนั้นประกอบด้วย 4 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมทั้งแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่นั้นๆ
2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและจำกัดมลพิษ ภาวะ และควบคุมอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการยั่งยืน
3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

- องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง ที่มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

จากองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าว จะเห็นว่าองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ที่มา : <http://nittayaporn1234.blogspot.com/2015/10/blog-post.html>

กิจกรรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น จากที่กล่าวไปข้างต้นคือกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ กิจกรรมเชิงนิเวศนั้นสารานุกรมไทยได้กำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ดังนี้

1. การเดินเส้นทางธรรมชาติ

เส้นทางธรรมชาติ (nature trail) หมายถึง เส้นทางที่กำหนดไว้ หรือแนะนำให้นักท่องเที่ยวเดินชมสภาพธรรมชาติของพื้นที่แห่งหนึ่งแห่งใด เช่น บริเวณป่าไม้ในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ป่าชายเลน ป่าพรุ ทั้งนี้เพื่อมิให้นักท่องเที่ยวหลงทาง หรือเดินสะเปะสะปะไปเหยียบย่ำทำลายพืชพรรณไม้ หรือได้รับอันตรายจากอุบัติเหตุ ตามเส้นทางเดิน จะมีเครื่องหมายบอกทาง รวมทั้งมีป้ายแนะนำชื่อพรรณไม้ต่างๆ และสิ่งที่นักท่องเที่ยวควรทราบในสถานที่นั้น มีการทำเส้นทางให้เดินได้อย่างสะดวกสบายพอสมควร และไม่เกิดอันตราย

2. การส่องสัตว์/ตุง

เป็นการท่องเที่ยว เพื่อศึกษาพฤติกรรมของสัตว์ป่าและนกชนิดต่างๆ ในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของมัน โดยการมองจากกล้องส่องทางไกล การส่องไฟฉายในช่วงเวลากลางคืน และการถ่ายภาพ บริเวณพื้นที่ซึ่งเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สวนสัตว์เปิด และอุทยานนกน้ำ รวมทั้งสถานที่บางแห่งซึ่งมีนกย้ายถิ่นตามฤดูกาลบินมาเกาะอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

3. การสำรวจถ้ำ/น้ำตก

เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่นิยมกันมาก เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ เป็นจำนวนมากในประเทศไทย ส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาให้เดินทางเข้าถึงได้ไม่ยากนัก ถ้าเป็นลักษณะภูมิประเทศ ที่พบมากในบริเวณภูเขาหินปูน หากเกิดตามบริเวณชายฝั่งทะเลเรียกว่า ถ้ำทะเล ภายในถ้ำมักมีหินงอกหินย้อยสวยงาม หากเป็นถ้ำขนาดใหญ่อาจมีความยาวหลายร้อยเมตรภายในถ้ำก็ได้ และเป็นจุด ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่ต้องการ เข้าไปสำรวจ หรือดูความงดงามของหินงอกหินย้อยภายในถ้ำ

4. การปีนเขา/ไต่เขา

เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยว ที่คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่เคยชิน และเพิ่งจะเริ่มนำเข้ามาเผยแพร่ โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เมื่อไม่นานมานี้ การปีนเขา/ไต่เขาต้องอาศัยประสบการณ์ เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ นอกจากนี้ยังต้องมีเครื่องมือ และอุปกรณ์ช่วย ปัจจุบันกิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทนี้ มีทำกันบ้างตามหน้าผาชันบริเวณชายฝั่งทะเลบางแห่ง ในภาคใต้ของประเทศ

5. การล่องแก่ง

ลำน้ำบางสายที่มีแก่งหินพาดผ่านกลางลำน้ำ ทำให้น้ำไหลเชี่ยวมากเป็นพิเศษ หรืออาจมีโขดหินโผล่พ้นพื้นน้ำ กั้นขวางทางเป็นตอนๆ ลักษณะเช่นนี้ ทำให้เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ที่เรียกว่า การล่องแก่ง (rapids shooting) โดยนักท่องเที่ยวนั่งในเรือยางขนาดเล็ก หรือบนแพไม้ไผ่ ล่องไปตามลำน้ำที่น้ำไหลเชี่ยวกราก และพยายามหลบหลีกโขดหินต่างๆ ที่กั้นขวางอยู่ในลำน้ำ

6. การนั่งเรือ/แพ ชมภูมิประเทศ

เป็นการท่องเที่ยวแบบพักผ่อนสบายๆ ซึ่งเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ที่มีแม่น้ำลำคลองเป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวได้ชมภูมิประเทศตามสองฝั่งลำน้ำ และสังเกตดูชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมของสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในท้องถิ่นนั้นๆ การนั่งเรือชมภูมิประเทศยังครอบคลุมไปถึงการท่องเที่ยว ในบริเวณอ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ และในท้องทะเลด้วย

7. การพายเรือแคนู/เรือคายัก

เรือแคนู (canoe) และเรือคายัก (kayak) เป็นรูปแบบของเรือพายที่นำมาจากต่างประเทศ เพื่อนำมาใช้ในการท่องเที่ยวตามลำน้ำ เป็นเรือพายขนาดเล็ก นั่งได้ ๑ - ๓ คน ตัวเรือใช้วัสดุที่คงทนแต่น้ำหนักเบา ไม่ลมนั่งง่าย และพายได้คล่องตัว คำว่า แคนู เป็นชื่อเรือพายของชนพื้นเมืองแถบทะเลแคริบเบียนในอเมริกากลาง ส่วนคายักเป็นชื่อเรือพายของชาวเอสกีโมในทวีปอเมริกาเหนือ การพายเรือแคนู และเรือคายัก เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างมากในขณะนี้ มีทั้งการล่อง แก่งในลำน้ำ และการพายเรือชมทัศนียภาพตามชายฝั่งทะเล

8. การขี่ม้า/นั่งช้าง

การขี่ม้า หรือนั่งช้าง เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยว ที่สร้างความ สนุกสนานตื่นเต้นให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้าไปชมสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ โดยเฉพาะการนั่งช้าง ซึ่งเหมาะสำหรับการเข้าไปในบริเวณป่า อันเป็นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของสัตว์ชนิดนี้

9. การซื้อรถจักรยานชมภูมิประเทศ

การซื้อรถจักรยานชมภูมิประเทศ ให้ทั้งความเพลิดเพลินในการชมภูมิประเทศสองข้างทาง และการออกกำลังกาย จึงเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมค่อนข้างมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวในวัยหนุ่มวัยสาว ปัจจุบันมีรถจักรยานที่ออกแบบให้ขี่ได้คล่องแคล่ว และเบาแรง เหมาะสำหรับการเดินทางในระยะไกล และการเดินทางขึ้นลงตามลาดเขา เรียกซื้อรถจักรยานดังกล่าวว่า รถจักรยานเสือภูเขา

10. การกางเต็นท์นอนพักแรม

การกางเต็นท์นอนพักแรมเป็นกิจกรรมที่นิยมทำกัน ในบริเวณอุทยานแห่งชาติ หรือในสถานที่ ซึ่งจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้โดยเฉพาะ เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตอนกลางคืน อาจมีกิจกรรมอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น การส่องสัตว์ การสังสรรค์รอบกองไฟหรือการเล่นแคมป์ไฟ (campfire) การดูดาว

11. การดำน้ำในทะเล

การดำน้ำในทะเล เพื่อดูปะการัง พืชน้ำ และปลาสวยงามใต้น้ำ เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ในขณะนี้ แบ่งออกเป็น ๒ อย่าง คือ "การดำน้ำในน้ำตื้น" ใช้เครื่องมือช่วยการหายใจ ที่เรียกว่า ท่อหายใจ (snorkel) เพื่อให้ผู้ดำน้ำสามารถดำน้ำได้ในระดับผิวน้ำ ที่ลึกไม่เกินความยาวของท่อหายใจ และ "การดำน้ำในน้ำลึก" อาศัยเครื่องมือช่วยการหายใจเป็นถังออกซิเจนขนาดเล็ก ผูกติดไว้กับผู้ดำน้ำ เป็นวิธีการดำน้ำ ที่เรียกชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า scuba diving

สำหรับประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรม สังคม วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางธรรมชาติที่ประกอบด้วยอุทยานแห่งชาติจำนวน 147 แห่ง ซึ่งจากสถิตินักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติตั้งแต่ พ.ศ. 2553-2557 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2556) แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังคงได้รับความสนใจและเป็นที่ยอมรับตลอดจนได้รับการตอบสนองอย่างดีจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ตระหนักในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง โดยมีการจัดนำเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น ในขณะที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในต่างประเทศพบว่าแนวความคิดดังกล่าวได้มีการพัฒนาถึงขั้นปฏิบัติการรองรับการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพจนก่อให้เกิดกระแสสำคัญคือกระแสของความต้องการการท่องเที่ยวแบบ Ecotourism สูงมากขึ้นและกระแสของการเร่งรัดเสนอขายการท่องเที่ยวแบบ Ecotourism กระแสดังกล่าวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบตลาดการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

สำหรับการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กระแสการท่องเที่ยวของโลกมีแนวโน้มมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นักท่องเที่ยวหลายกลุ่มเริ่มให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่ไม่ทำลายธรรมชาติและเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อมากขึ้นหลายประเทศได้มีมุมมองที่สำคัญว่า การท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างขาดความระมัดระวังจะทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในระยะยาว ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวจึงมีการพัฒนาขึ้นมาเป็นการบริหารจัดการและการเพิ่มคุณค่าของการท่องเที่ยวโดยการท่องเที่ยวไม่ใช่เพียงเพื่อพักผ่อนหย่อนใจแต่ได้พัฒนามาเป็นการหาความรู้ การทำทนายศักยภาพทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้ผู้ประกอบการจึงต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยถือเป็นการท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะรูปแบบหนึ่งที่ตอบกระแสนุรักษ์ธรรมชาติและการตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยได้รับความนิยมมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะสถานที่ที่มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรและกิจกรรมเชิงนิเวศและผจญภัยที่มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยถือเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพักผ่อนกับธรรมชาติและเน้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก เป็นการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษที่นักท่องเที่ยวเข้าไปแล้วได้รับความเพลิดเพลิน ตื่นเต้น ทำทนาย ผจญภัยและได้ประสบการณ์แปลกใหม่ ซึ่งในปัจจุบันมีผู้ประกอบการหลายรายหันมาให้ความสำคัญกับกิจกรรมท่องเที่ยวรูปแบบนี้ เช่น การพายเรือคายัก ล่องแก่ง ปีนเขา ไรยตัว ดูนก และเดินป่า เป็นต้น โดยกิจกรรมถูกพัฒนาขึ้นตามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความเป็นธรรมชาติ กลุ่มที่รักในความท้าทายหรือการนำความแปลกใหม่มาผสมผสานกับความท้าทาย ทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างโมเดลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนอัมพวา

ที่มา : <https://www.chillpainai.com/scoop/29/>

จากการศึกษาของชรินทร์พรรณ อะสีติรัตน์ ได้ทำการศึกษาการจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนอัมพวา ซึ่งในอดีตนั้นเป็นชุมชนเล็กๆชาวบ้านมีอาชีพทำสวนทำไร่และที่ไม่ค่อยมีใครรู้จักจนเมื่อปี 2547 ได้มีการจัดให้มีการรณรงค์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คือ การจัดให้มีตลาดน้ำยามเย็นของชาวอัมพวาขึ้น จึงเริ่มมีคนรู้จัก ต่อมาได้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอื่นๆ เช่น การนั่งเรือชมหิ่งห้อย การปั่นจักรยานชมสวน ทำโฮมสเตย์แบบใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทำให้ปัจจุบันนั้นกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวอันดับต้นๆของภาคกลาง อีกทั้งยังทำให้มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอย่างมาก ชาวบ้านมีรายได้เกิดขึ้นโดยที่การดำรงชีวิตไม่ได้ต่างไปจากเดิมมาก

แนวทางการพัฒนาด้านสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย

ที่มา : http://nppao.go.th/public/travel/data/detail/travel_id/48/menu/203

สำหรับแนวทางในการพัฒนาด้านสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการผจญภัยสามารถสรุปได้เป็น 7 ประเด็น ได้แก่

1. อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การประเมินศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่และนำมาบังคับใช้อย่างจริงจัง กิจกรรมฟื้นฟูธรรมชาติโดยผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นรวมถึงการบังคับใช้กฎระเบียบในการใช้พื้นที่อนุรักษ์และต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และเพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน
2. กลยุทธ์ด้านการพัฒนาการเดินทางแบบองค์รวม เช่น การพัฒนาระบบ Logistics เป็นการนำระบบ GPS มาช่วยในการเลือกเส้นทาง การวางแผนเส้นทาง การมี Hotline ให้คำปรึกษาในการเดินทางและมีระบบมาตรฐานในการเดินทาง การเชื่อมโยงสายการบินต่างประเทศในการกำหนดเส้นทางและการสื่อสารความร่วมมือทั้งการเดินทางทางอากาศและทางเรือ
3. การบริหารจัดการที่พักเชิงอนุรักษ์ เช่น การจัดที่พักให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์โดยกำหนดจำนวนห้องพักและจำนวนนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม รวมถึงประชาสัมพันธ์ที่พักเชิงอนุรักษ์ และการจัดการมาตรฐาน (Certify) เพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบว่า ที่พักใดเป็นที่พักเชิงนิเวศ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างสมบูรณ์ เช่น โครงการใบไม้เขียว (The Green Leaf Certificate)
4. การสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัย เช่น สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรมีระบบเตือนภัยเพื่อป้องกันภัยธรรมชาติรวมถึงการท่องเที่ยวแบบ Hard Adventure เป็นกิจกรรมที่มาพร้อมความเสี่ยง ดังนั้น ระบบ

รักษาความปลอดภัยและการรักษาพยาบาลเบื้องต้นจึงมีความสำคัญเพื่อความมั่นใจของนักท่องเที่ยว หรือแม้กระทั่ง Soft Adventure เช่น การเดินป่าต้องมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล เบื้องต้น

5. การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมรวมถึงการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เอกสารที่สร้างจิตสำนึกต่อการรับผิดชอบทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวแก่ประชาชนในท้องถิ่นและผู้ประกอบการ เพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและร่วมกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว

6. สร้างความชัดเจนในเรื่องกฎระเบียบการใช้พื้นที่อนุรักษ์ทั้งในส่วนของผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว จัดทำการศึกษากระบวนการขอใช้พื้นที่ของผู้ประกอบการและดำเนินการลดขั้นตอนในการขออนุญาตสำหรับผู้ประกอบการในการประสานงานขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ เพื่อจัดระบบให้ผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบที่บริการจัดการได้

7. ในด้านการส่งเสริมการตลาดควรมีการประชาสัมพันธ์ตามกลุ่มประเภทกิจกรรมและสื่อแบบเฉพาะเจาะจง เช่น ประชาสัมพันธ์เส้นทางโอโซน เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสธรรมชาติและสัตว์ป่า ประชาสัมพันธ์สะพานไม้ (ความสูง) สำหรับกิจกรรมปีนเขาหรือไต่ตัว ประชาสัมพันธ์กิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ น้ำตก ทะเล เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัยทั้งในและนอกประเทศรวมถึงควรสร้างผู้ประกอบการต้นแบบตามประเภทกิจกรรมผจญภัยเพื่อให้ผู้ประกอบการรายย่อยได้ทราบกระบวนการที่ถูกต้องและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วนและจัดการด้านความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แหล่งที่มา:

ชัยพล ทรงสุนทรวงศ์ กิรติ ตระการศิริวานิช และทิพยาภรณ์ รัตนลาโภ. การส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย.

แหล่งที่มา: http://e-jodil.stou.ac.th/filejodil/16_8_578.pdf

สรุปผลงานวิจัยโครงการศึกษาสถานการณ์และโอกาสการส่งเสริมตลาด

การท่องเที่ยวกลุ่ม Eco & Adventure. แหล่งที่มา:

<http://www.etatjournal.com/web/menu-read-web-etatjournal/menu-2013/menu-2013-jul-sep/530-32556-eco-adventure>

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

สาระดีดี.คอม/ WWW.SARA-DD.COM

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ / เล่มที่ ๒๗ / เรื่องที่ ๓ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ / รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ